

Schrijf Vaardig

Methode met grammaticale
opbouw voor anderstaligen

deel 2

1

3

Marilene Gathier

uitgeverij
coutinho

www.coutinho.nl/schrijfvaardig-deel2

Met de code in dit boek heb je 24 maanden toegang tot je online studiemateriaal.

Dit materiaal bestaat uit digitale versies en antwoorden van veel oefeningen uit het boek, een toets en extra opdrachten om met de grammaticale termen te oefenen, en geluidsfragmenten die je bij sommige oefeningen nodig hebt.

Om je studiemateriaal te activeren heb je onderstaande code nodig.

Ga naar **www.coutinho.nl/schrijfvaardig-deel2** en volg de instructies.

Voorwoord

Schrijf Vaardig is een methode schrijfvaardigheid met een grammaticale opbouw. De methode is geschreven voor hoger opgeleide anderstaligen die Staatsexamen NT2 programma I of II willen doen of een vergelijkbaar schriftelijk taalniveau willen bereiken. De methode kan ook gebruikt worden door volwassen mbo-studenten (bbl) met een anderstalige achtergrond.

Schrijf Vaardig bestaat uit drie delen.

Deel 1 is voor cursisten die naar Staatsexamen programma I of niveau B1 toe willen werken. In dit deel worden grammaticale onderwerpen behandeld.

Deel 2 is geschreven als voorbereiding op beide Staatsexamens en behandelt alle aspecten van schrijfvaardigheid die niet onder grammatica vallen.

Deel 3 is voor cursisten die Staatsexamen programma II willen doen of niveau B2 willen bereiken. In dit deel zijn weer grammaticale onderwerpen te vinden. Daarnaast bevat deel 3 onderwerpen die naar Meijerink 3F toewerken (zie voor meer informatie de inleiding voor docenten).

In een overzicht:

	Vanaf A2 naar niveau B1 / Staatsexamen I / examen Nederlands mbo niveau 3	Vanaf B1 naar niveau B2 / Staatsexamen II / Meijerink 3F / examen Nederlands mbo niveau 4
Deel 1	Grammatica, de basis	
Deel 2	Overige aspecten van schrijfvaardigheid	Overige aspecten van schrijfvaardigheid
Deel 3		Grammatica, het vervolg / Meijerink 3F

Schrijf Vaardig is veel meer dan een examentrainer, waarin verondersteld wordt dat de kandidaat een vereist taalniveau al beheerst. Cursisten kunnen met **Schrijf Vaardig** vanaf taalniveau A2 al beginnen.

De aanleiding voor het ontwikkelen van deze methode was mijn jarenlange ervaring met cursisten die probeerden Staatsexamen I of II te halen. Hun problemen met schrijfvaardigheid waren grotendeels het gevolg van het niet goed beheersen en kunnen toepassen van grammaticale regels. Voor grammaticale correctheid

kunnen cursisten ongeveer een derde van het totale aantal punten krijgen en van alle schrijfproducten (kortere en langere) wordt de grammaticale correctheid beoordeeld.

Waarom een methode alleen gericht op schrijfvaardigheid? In totaalmethodes die toewerken naar Staatsexamen I of II, worden alle vaardigheden wel aangeboden, maar voor veel cursisten wordt er aan schrijfvaardigheid niet gestructureerd genoeg gewerkt. Andere cursisten, zeker hoger opgeleiden die het Nederlands al op hun werk of in sociale contacten gebruiken, hebben zich de mondelinge vaardigheden voor een groot deel al eigen gemaakt, en lezen kunnen ze ook zelf trainen. Maar voor schrijfvaardigheid zijn een gerichte opbouw en feedback nodig. Cursisten die tot deze doelgroep horen, zijn geholpen met **Schrijf Vaardig** en een goede docent.

In het begin van de ontwikkelfase is de opzet van de methode met proefhoofdstukken door zes deskundigen beoordeeld. Hun aanbevelingen heb ik zo veel mogelijk verwerkt. Waar ze elkaar tegenspraken (sommigen vonden bijvoorbeeld dat er te veel theorie was, anderen te weinig), heb ik in overleg met de uitgever een middenweg gezocht.

Schrijf Vaardig is, zoals alle door mij geschreven lesmethodes, helemaal in de lespraktijk ontwikkeld. In totaal hebben ongeveer vijftig cursisten delen van de methode doorlopen. Alle oefenstof is uitgeprobeerd in verschillende staatsexamengroepen bij Zadkine Educatie (door

*Nieuwe woorden leren is niet genoeg, je moet weten hoe je ze kan gebruiken op de juiste manier. Dat betreft niet alleen je spreektaal, maar ook je schrijftaal, die nog moeilijker is. Daarom is het belangrijk veel te oefenen: alleen maar schrijven, vragen stellen en duidelijke antwoorden krijgen. En die krijg je, als je **Schrijf Vaardig** doorwerkt. Een examen te halen is niet wat je echt wilt bereiken met al je inspanningen – met je schrijftaal toon je werkelijk wie je bent.*

Edmunda Čepytė, afgestudeerd als docent van de Litouwse taal en literatuur aan de universiteit van Vilnius en deelnemer aan de cursus Schrijfvaardigheid bij De Taalvraag.

mijzelf en enkele collega's) en, na mijn vertrek daar, in lesgroepen van mijn eigen taalbureau, De Taalvraag (www.detaalvraag.nl). Daar geef ik nog steeds een aparte cursus Schrijfvaardigheid, waarin cursisten met veel enthousiasme met de methode werken. Iedereen die bij de Taalvraag met de proefversie van **Schrijf Vaardig** gewerkt heeft, wil ik hartelijk bedanken voor alle kritische opmerkingen en vragen. Ik wil met name de volgende cursisten hier noemen: Iveth Aguilar Vazquez, Edmunda Čepytė, Nadeem Ahmed Chowdry,

Akiko Fujii, Nijolė Gardauskienė, Edita Kerevičienė, Anzhelika Kholod, Judith Maurio Meza, Paramee Traithip en Catia Pereira Nandingna Boer.

*Marilene Gathier, De Taalvraag
Nieuwegein, voorjaar 2012*

Online studiemateriaal

Op www.coutinho.nl/schrijfvaardig-deel2 vind je het online studiemateriaal bij dit boek. Dit materiaal bestaat uit:

- digitale versies van een groot aantal oefeningen uit het boek;
- de antwoorden (sleutels) van veel oefeningen uit het boek;
- een toets en extra opdrachten om met de grammaticale termen te oefenen;
- geluidsfragmenten die je bij sommige oefeningen nodig hebt.

Docenten kunnen een docentenhandleiding aanvragen, waarin ook toetsen bij elk hoofdstuk zijn opgenomen.

Inhoudsopgave

Inleiding voor cursisten | 11

Inleiding voor docenten | 13

Werkwijzer | 20

Correctiecodes | 22

1 Adequaatheid | 25

2 Woordgebruik | 35

3 Samenhang en opbouw | 45

4 Tabellen, diagrammen en grafieken | 67

5 Spelling | 77

6 Voorbeeldopdrachten Staatsexamen I | 97

7 Fouten van anderen verbeteren | 105

Bijlage – Grammaticale termen | 109

Inleiding voor cursisten

In de methode **Schrijf Vaardig** werk je systematisch aan de opbouw van je schriftelijke taalvaardigheid. Je leert een brief, een e-mail, of een andere tekst te maken met zo weinig mogelijk fouten.

Ik geef zelf al ruim 25 jaar les aan anderstalige cursisten. Veel van hen konden de grammaticale regels eerst niet goed gebruiken. Dit komt doordat je in een totaalmethode (een methode met alle vaardigheden) meestal niet genoeg oefent met schrijfvaardigheid en grammatica.

Bij alle schrijfproducten op het Staatsexamen krijg je punten voor grammaticale correctheid. In totaal is dat ongeveer een derde van al je punten. Als je systematisch aan grammatica en andere onderdelen van schrijfvaardigheid werkt, heeft dat resultaat: 90% van mijn cursisten slaagt in één keer voor schrijfvaardigheid en 97% na één of twee keer examen doen.

Met **Schrijf Vaardig** kun je je goed voorbereiden op de Staatsexamens. In de boeken vind je voorbeeldopdrachten en oefeningen met fouten van andere cursisten. Maar **Schrijf Vaardig** is meer dan een examentrainer, waarbij je het niveau van het examen al moet hebben. Met **Schrijf Vaardig** werk je gericht aan de opbouw van je taalvaardigheid.

Schrijf Vaardig heeft drie delen:

Deel 1 heb je nodig als je taalniveau A2 hebt. Je wilt Staatsexamen I of niveau B1 halen voor schrijfvaardigheid. Of je wilt mbo-examen Nederlands voor niveau 3 doen. In dit deel oefen je met grammaticale onderwerpen. Bijvoorbeeld: woordvolgorde, ontkenningen (*niet* en *geen*), werkwoordstijden, verwijswwoorden (*ze*, *hij*, *er*, enzovoort) en verbindingswoorden (*omdat*, *hoewel*, *toen*, enzovoort).

Deel 2 is voor cursisten tussen taalniveau A2 en B2. In dit deel vind je andere onderwerpen dan grammatica: adequaatheid (Is de inhoud begrijpelijk?), woordgebruik, samenhang en opbouw (de relatie tussen delen van je tekst), tabellen en grafieken, en spelling. Dit alles heb je nodig voor Staatsexamen I en Staatsexamen II, voor het onderdeel schrijfvaardigheid, of voor het mbo-examen Nederlands voor niveau 3 en 4.

Deel 3 heb je nodig als je Staatsexamen II (schrijfvaardigheid) wilt doen of niveau B2 wilt bereiken, of als je mbo-examen Nederlands niveau 4 wilt doen. In dit deel vind je weer grammaticale onderwerpen; het is een herhaling en uitbreiding van de grammatica van deel 1. Ook vind je in dit deel onderwerpen die naar

Meijerink niveau 3F toewerken (de niveaus van Meijerink zijn nieuwe taal-niveaus). Voorbeelden hiervan zijn briefconventies (*Hoogachtend* of *Groetjes?*) en aantekeningen maken.

In een overzicht:

	Vanaf A2 naar niveau B1 / Staatsexamen I / examen Nederlands mbo niveau 3	Vanaf B1 naar niveau B2 / Staatsexamen II / Meijerink 3F / examen Nederlands mbo niveau 4
Deel 1	Grammatica, de basis	
Deel 2	Overige aspecten van schrijfvaardigheid	Overige aspecten van schrijfvaardigheid
Deel 3		Grammatica, het vervolg / Meijerink 3F

Als je vanaf niveau A2 naar Staatsexamen II wilt werken, heb je dus alle drie delen nodig.

In elk hoofdstuk vind je theorie en oefeningen, eerst gesloten oefeningen (je kunt dan uit antwoorden kiezen) en daarna open oefeningen (je moet de regels dan zelf gebruiken).

In **Schrijf Vaardig** leer je ook te werken met correctiecodes. Je leert je eigen fouten te verbeteren. Dit heeft veel meer resultaat dan als de docent je fouten meteen verbetert. (Dat blijkt uit onderzoek.)

Aan het begin van het boek krijg je informatie over de correctiecodes en de soorten oefeningen. Achter in het boek vind je een overzicht van grammaticale termen (internationale en Nederlandse termen).

De methode is bedoeld voor hoger opgeleide anderstaligen: je moet een middelbare-school- of beroepsopleiding in eigen land gedaan hebben. Ook heb je taalniveau A2 nodig om de teksten te kunnen begrijpen. Wel krijg je bijna alle grammatica vanaf de basis aangeboden.

Je kunt met een dagdeel les en een paar uur huiswerk per week alle drie de delen van **Schrijf Vaardig** in een jaar doorwerken. Je kunt dat in een cursus doen, maar ook alleen. Je hebt dan wel iemand nodig die je schrijfproducten kan controleren.

Bij **Schrijf Vaardig** hoort ook een website. Hier vind je sleutels en toetsen. Ook kun je er veel oefeningen digitaal doen. Voor de website heb je een persoonlijke toegangscode nodig, deze vind je op bladzijde 2 van de boeken.

Veel plezier met je lessen schrijfvaardigheid!

Inleiding voor docenten

De inhoud van Schrijf Vaardig

Schrijf Vaardig bestaat uit drie delen:

Deel 1 is voor cursisten die vanaf niveau A2 naar Staatsexamen I of niveau B1 toe willen werken. In dit deel worden grammaticale onderwerpen behandeld.

Deel 2 is voor cursisten tussen taalniveau A2 en B2 en behandelt alle aspecten van schrijfvaardigheid die niet onder grammatica vallen, zowel voor Staatsexamen I als Staatsexamen II.

Deel 3 is voor cursisten die Staatsexamen II willen doen of niveau B2 willen bereiken. In dit deel zijn weer grammaticale onderwerpen te vinden. Daarnaast bevat deel 3 onderwerpen die naar Meijerink niveau 3F toewerken.

Cursisten kunnen dus kiezen voor deel 1 en deel 2, of deel 2 en deel 3. Cursisten die vanaf A2 naar Staatsexamen II toe willen werken, hebben de stof uit alle drie de delen nodig.

De verschillende niveaus in een overzicht:

Europees Referentiekader (ERK)	Examen NT2	Vergelijkbaar met Meijerink	Examen Nederlands mbo vanaf 2014
A2	Inburgeringsexamen Nieuwkomers	1F	
B1	Staatsexamen I	2F	Niveau 3
B2	Staatsexamen II	3F	Niveau 4

In het volgende schema is aangegeven hoe de verschillende delen van **Schrijf Vaardig** zich verhouden tot deze niveaus. (De gearceerde delen zijn in principe bedoeld voor deze niveaus. Eventueel kan aanvulling op een later moment wenselijk zijn.)

	Vanaf A2 naar niveau B1 / Staatsexamen I	Vanaf B1 naar niveau B2 / Staatsexamen II / Meijerink 3F
Deel 1	Grammatica, de basis	Via toetsen op de website: hiaten opsporen in de basis <i>De aanschaf van deel 1 kan wenselijk zijn.</i>
Deel 2	Overige aspecten van schrijfvaardigheid	Overige aspecten van schrijfvaardigheid
Deel 3	Eventuele aanvulling van Meijerink <i>De aanschaf van deel 3 kan wenselijk zijn.</i>	Grammatica, het vervolg Meijerink 3F

De inhoud van de drie delen toegelicht

Deel 1

In deel 1 wordt aan docenten en cursisten eerst geleerd om te werken met correctiecodes: cursisten leren hun eigen fouten te verbeteren. In het artikel 'De rode pen werkt' door Catherine van Beuningen (promovenda aan de UvA) in het vakblad *Les* (Van Beuningen, 2011) blijkt nog eens uit onderzoek hoe efficiënt het werken met correctiecodes voor de schrijfvaardigheid van tweedetaalleerders is.

Na de introductie van de correctiecodes wordt de basis voor de woordvolgorde gelegd. Dit wordt al in hoofdstuk 1 gedaan, omdat de woordvolgorde steeds terugkomt in de hoofdstukken die volgen. Op deze manier kan gedurende de hele cursus terugverwezen worden naar het eerste hoofdstuk. Daarnaast is het belangrijk de woordvolgorde goed uit te leggen, omdat fouten hierin tot de meest gemaakte fouten onder anderstaligen behoren.

Vervolgens worden de andere aspecten van grammaticale correctheid aangeboden die tot fouten in de schrijfvaardigheid kunnen leiden op niveau B1, zoals verwijswaarden, ontkenningen (*niet* en *geen*) en werkwoordstijden.

Deel 2

Naast het kunnen toepassen van de grammaticale regels worden er bij beide Staatsexamens ook andere aspecten beoordeeld. Deze worden in deel 2 behandeld. Dit deel is geschreven als voorbereiding op zowel Staatsexamen I als Staatsexamen II. Het begint met een herhaling van de correctiecodes (zie deel 1). Vervolgens komt het aspect adequaatheid aan bod, gevolgd door woordgebruik en daarna samenhang en opbouw. (Opbouw wordt weliswaar alleen in Staatsexamen II beoordeeld, maar hangt nauw samen met samenhang. Daarnaast verbetert een goede opbouw ook de adequaatheid van een tekst.) Hierna volgt een hoofdstuk dat geheel gewijd is aan tabellen, diagrammen en grafieken, omdat deze voor veel cursisten een struikelblok blijken te zijn. Als laatste aspect van schrijfvaardigheid bevat dit deel een hoofdstuk over spelling.

Aan het eind van dit tweede deel kan de cursist oefenen met voorbeeldopgaven, waarin hij* leert de verschillende criteria toe te passen. In eerste instantie op het niveau van Staatsexamen I, maar de oefeningen zijn zeker ook leerzaam voor degenen die verder willen naar Staatsexamen II, omdat daarin naast opbouw verder dezelfde aspecten worden beoordeeld. Na deze oefeningen volgt een hoofdstuk waarin de cursisten eerder gemaakte fouten van andere cursisten moeten verbeteren.

Deel 3

Deel 3 begint, net als deel 2, met een herhaling van de correctiecodes. Nu wordt deze herhaling echter gecombineerd met een schrijfopdracht op een hoger niveau.

De eerste hoofdstukken bieden verbreding en verdieping van de grammaticale onderwerpen die eerder voor Staatsexamen I zijn aangeboden, zodat cursisten die Staatsexamen II willen doen goed beslagen ten ijs komen. Hierna volgen voorbeeldopgaven en foutenanalyses op dit niveau.

In de laatste hoofdstukken komen een aantal aspecten van Meijerink aan bod die niet eerder in de methode waren opgenomen. Deze aspecten worden (nog) niet beoordeeld op de Staatsexamens NT2. Het gaat om briefconventies, formulieren invullen, aantekeningen maken, advertenties schrijven en de leesbaarheid van een schrijfproduct. Onder de kop 'Verantwoording van de inhoud' licht ik deze aanvulling toe.

Schrijf Vaardig heeft een ondersteunende website. Om deze te kunnen bezoeken is een persoonlijke toegangscode nodig, deze vind je op pagina 2 van de boeken.

De website bevat de volgende onderdelen:

Voor cursisten

- 1 extra oefeningen en een toets waarmee cursisten de grammaticale termen kunnen oefenen;
- 2 sleutels bij elk hoofdstuk;
- 3 digitale versies van de meeste gesloten oefeningen uit de boeken, zodat de cursist ook via de website kan oefenen;
- 4 geluidsfragmenten bij een aantal oefeningen uit deel 2 en 3.

Voor docenten

- een beknopte handleiding voor docenten, waarin ook toetsen bij elk hoofdstuk zijn opgenomen (behalve bij de voorbeeldopgaven, foutenanalyses en hoofdstukken met betrekking tot Meijerink).

* Overal waar alleen de mannelijke vorm gebruikt wordt, zoals 'hij' en 'de cursist', wordt uiteraard ook de vrouwelijke vorm bedoeld.

Doel, doelgroep en leerlast

De methode **Schrijf Vaardig** heeft, zoals eerder gezegd, in eerste instantie als doel de cursist zo goed mogelijk voor te bereiden op het onderdeel schrijfvaardigheid van Staatsexamen NT2, programma I of II. De cursist die de onderdelen, passend bij zijn einddoel, grotendeels doorgewerkt heeft, kan met de voorbeeldopgaven checken of hij klaar is voor het betreffende examen (onderdeel schrijfvaardigheid). De methode is daarnaast bedoeld voor cursisten die geen Staatsexamen NT2 willen doen, maar wel hun schrijfvaardigheid in het Nederlands gedegen willen opbouwen. Ook volwassen mbo-studenten (bbl) op niveau 3 of 4 kunnen profijt hebben van het werken met **Schrijf Vaardig**, zeker degenen met een anderstalige achtergrond.

Als instapniveau van deel 1 wordt verwacht dat de cursist de schriftelijke vaardigheden op taalniveau A2 van het Europees Referentiekader (ERK), of niveau 1F van Meijerink beheerst. Omdat ook bij het beheersen van A2 vaak veel hiaten in de grammaticale opbouw zitten (onder andere bij cursisten die alleen het inburgeringsexamen hebben gedaan), worden vrijwel alle onderdelen van de grammatica vanaf het begin nog eens aangeboden. De methode is in principe bedoeld voor hoger opgeleide anderstaligen: minimaal vereist is een afgeronde middelbareschool- of beroepsopleiding in eigen land.

Schrijf Vaardig kan met een groep doorgewerkt worden, als onderdeel van een cursus voor alle vaardigheden of in een aparte schrijf- en grammaticacursus. De methode kan ook grotendeels zelfstandig doorgewerkt worden, als de cursist voldoende vooropleiding heeft en iemand kan raadplegen die zijn schrijfproducten kan voorzien van correctiecodes en de door de cursist verbeterde versie daarna kan corrigeren. De leerlast is erg afhankelijk van de voorkennis van de cursist en het aantal hoofdstukken dat hij wil of moet doorlopen. Ook kan de hoeveelheid huiswerk per cursus verschillen. Bij elkaar zijn er in de drie delen 31 hoofdstukken. Als je alle hoofdstukken vanaf A2 naar B2 wilt behandelen en een dagdeel per week aan deze methode besteedt, kun je de gehele methode in een cursusjaar doorlopen.

Opbouw binnen de hoofdstukken

Binnen de hoofdstukken is er een vaste opbouw:

- 1 Een hoofdstuk begint meestal met een klein stukje theorie over de inhoud van het hoofdstuk. Dan volgt een introducerende oefening. Hierin staan de inhoud en betekenis van het (grammaticale) onderdeel centraal (bijvoorbeeld: waarnaar verwijzen de verschillende verwijzwoorden) of moet de cursist zelf een regel ontdekken.
- 2 Daarna wordt de theorie aangeboden in overzichtelijke kaders met voorbeeldzinnen. (Soms slaan we stap 1 over en beginnen we met de theorie.)

- 3 Vervolgens past de cursist de theorie toe in oefeningen, opgebouwd van receptief naar meer productief.
- 4 Aan het eind van een hoofdstuk krijgt de cursist een aantal open schrijfopdrachten waarin hij moet proberen een bepaald geleerd onderdeel toe te passen.

Op de Staatsexamens schrijfvaardigheid moeten cursisten bij de verschijning van deze methode nog schrijven (met pen en papier). Maar vanaf 2013 worden de examens schrijfvaardigheid (in beide programma's) gedigitaliseerd: cursisten kunnen dan een deel van het examen op de computer maken. Dit is veel meer in overeenstemming met de werkelijkheid. Na 2013 zal een steeds groter deel van het – en uiteindelijk het gehele – schrijfexamen via de computer worden afgenomen. Het verdient dan ook aanbeveling om de open schrijfopdrachten in deze methode digitaal te laten maken.

Binnen de methode wordt gewerkt met pictogrammen bij drie verschillende soorten oefeningen:

- gesloten oefeningen, waarvan de cursist de antwoorden zelf met behulp van de sleutel (te printen vanaf de website) kan controleren;
- oefeningen die met een andere cursist gemaakt of nabesproken moeten worden;
- open schrijfoefeningen, die de docent moet nakijken.

Daarnaast zijn deze pictogrammen gebruikt:

- theorie;
- digitale versies van gesloten oefeningen, die de cursist op de website kan maken;
- oefeningen waarbij een geluidsfragment op de website staat (alleen in deel 2 en deel 3).

Verantwoording van de inhoud

In eerste instantie was het idee ontstaan om alleen voor Staatsexamen I een methode schrijfvaardigheid te ontwikkelen. Vooral de cursisten die dit examen doen, hebben vaak te weinig scholing in een grammaticale opbouw gehad. Maar gaandeweg het ontwikkelen en uitproberen van de proefhoofdstukken bleek dat ook cursisten die voor Staatsexamen II oefenen, veel profijt kunnen hebben van een gedegen opbouw van de grammaticale kennis en andere aspecten van schrijfvaardigheid. Hoezeer het werken hieraan resultaat kan hebben, is gebleken uit de examenresultaten van de cursisten die (een deel van) de proefhoofdstukken hebben doorgewerkt en Staatsexamen I of II hebben gedaan. Van de tien cursisten die tot nu toe examen I schrijfvaardigheid hebben gedaan, zijn er negen in één keer geslaagd (90%), de tiende heeft het niet meer overgedaan. Van de twintig cursisten die examen II hebben gedaan, hebben er achttien het examen schrijfvaardigheid in één keer gehaald (90%), de andere twee slaagden bij de tweede poging. Landelijk slaagde in 2009 bij de eerste poging voor examen I 58% en voor examen II 65% (bron: ITTA, 2010).

Zoals eerder gesteld zijn er drie groepen cursisten:

- 1 Sommigen hebben deel 1 en deel 2 van de methode nodig (van niveau A2 naar B1, als voorbereiding op Staatsexamen I of mbo-examen niveau 3).
- 2 Anderen hebben al B1 als ze de methode ontdekken. Zij hebben deel 2 en deel 3 nodig (van niveau B1 naar B2, als voorbereiding op Staatsexamen II of mbo-examen niveau 4). Zo'n cursist – die **Schrijf Vaardig** ontdekt nadat hij al niveau B1 heeft bereikt en door wil naar Staatsexamen II – kan met de toetsen op de website checken bij welke onderwerpen hij nog hiaten heeft, bijvoorbeeld in de spelling of grammaticale kennis. Vervolgens kan hij deze hoofdstukken van deel 1 en/of deel 2 doornemen en daarna met deel 3 beginnen.
- 3 De derde groep bestaat uit cursisten met niveau A2 die naar examen II willen toewerken. Zij moeten eerst een opbouw maken naar B1 en hebben dus de stof van alle drie de delen nodig. Waarschijnlijk kunnen cursisten in deze groep deel 1 wat sneller doorwerken, vanwege hun hogere vooropleiding.

Naast het ontwikkelen van de oefenstof voor de Staatsexamens heb ik van het rapport van de Commissie Meijerink (2009) het onderdeel schrijven doorgenomen. Een paar onderwerpen hieruit (die nog niet in de methode aan bod waren gekomen) heb ik opgenomen in deel 3. Deze onderdelen worden weliswaar niet beoordeeld in de Staatsexamens NT2, maar wij (auteur en uitgever) vonden het toch belangrijk om ze in de methode te verwerken. De doelen van Meijerink worden namelijk in het hele onderwijs opgenomen en wellicht zullen in de toekomst ook de Staatsexamens hierop worden aangepast. De mbo-examens die vanaf seizoen 2013/2014 worden

afgenomen, zijn al afgestemd op de niveaus van Meijerink. Bovendien doet niet iedereen die deze methode doorwerkt Staatsexamen en zijn de doelen van Meijerink wel functioneel. Bijvoorbeeld: het kiezen van de verkeerde briefaanhef (niet beoordeeld bij de Staatsexamens) zou grotere gevolgen kunnen hebben dan het vergeten van een lidwoord in die brief. Alle doelen van schrijven niveau 3F zijn opgenomen, behalve enkele die te ver voerden voor deze methode, zoals het maken van een werkstuk. Omdat 3F parallel loopt met niveau B2 of Staatsexamen II, het einddoel van deel 3, zijn de doelen van dit niveau verwerkt. De doelen van Meijerink zijn aanvullend, daarom is er geen onderscheid meer gemaakt in 2F en 3F.

Achter in de boeken is een lijst met grammaticale termen te vinden die bekend verondersteld worden. De vetgedrukte term is de term die in de methode gehanteerd wordt. De meeste cursisten in de proefgroepen bleken een voorkeur te hebben voor de Latijnse/internationale termen, maar sommige daarvan zijn toch minder gangbaar. Uiteindelijk is bij het kiezen van de Nederlandse of Latijnse/internationale term dezelfde terminologie toegepast als gehanteerd wordt in de ANS (Algemene Nederlandse Spraakkunst, ontwikkeld door de Radboud Universiteit en de Nederlandse Taalunie, zie www.let.ru.nl/ans/e-ans/). Vaak, vooral als een term voor het eerst in een hoofdstuk wordt aangeboden, wordt ook de andere variant nog een keer genoemd. Op de website bij deze methode is een toets te vinden om te kunnen beoordelen in hoeverre de cursist de terminologie beheerst. Mocht het nodig zijn, kan de cursist met oefeningen (ook te vinden op de website) zijn kennis van de termen vergroten.

Bronnen

Beuningen, C. van (2011) De rode pen werkt. In: *Les. Tijdschrift voor het onderwijs aan anderstaligen*, 29 (169). Amsterdam: Uitgeverij Boom.

ITTA (Instituut voor Taalonderzoek en Taalonderwijs Anderstaligen) (2010) *Staatsexamen NT2 op de arbeidsmarkt*, 25. Amsterdam: ITTA.

Commissie Meijerink (2009) *Referentiekader Taal en Rekenen*. Den Haag: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Werkwijzer

Theorie staat in een lichtblauw kader. In de balk met het pictogram staat over welk onderwerp het gaat. Lees de theorie eerst goed. Ook als de docent het behandeld heeft, lees je de theorie nog een keer. Beslis dan of alles duidelijk is, voordat je de rest van de oefeningen maakt. Heb je misschien nog vragen voor je docent? Stel deze eerst.

Dan maak je de **oefeningen** die je moet doen. In dit boek vind je verschillende soorten oefeningen. Sommige oefeningen kun je invullen in het boek. Voor andere moet je een schrift gebruiken. Een aantal opdrachten moet je op een apart papier maken. Sla dan bij het schrijven steeds een regel over. Zo is er meer ruimte om de fouten te verbeteren.

Als je de oefening zelf of met een andere cursist kunt controleren, doe je dat.

Op de pagina hiernaast vind je de betekenis van de pictogrammen bij de oefeningen.

- 8 _____ woning heeft _____ kamer(s) en _____.
- 9 _____ is _____ (wel / niet) tevreden met _____ woning, omdat _____.
- 10 _____ wil nog in Nederland blijven zolang _____.

Andere verwijswoorden

Je kunt ook een **bijwoord** (adverbium) gebruiken als verwijswoord, om te verwijzen naar een **plaats** of een **tijd**.

Bijvoorbeeld:

- Hier heb ik een foto van vroeger. Mijn hele gezin staat *erop*. We staan voor ons huis. Ik heb er gewoond tot ik het huis uit ging. Onze fietsen staan ook op die foto en wij staan *ernaast*. Daar staat mijn moeder. Achter op haar fiets zit een kindertje. Mijn kleine broertje Tom zit *erin*.

We gingen die dag dus fietsen. *Toen* vond iedereen een dagje fietsen heel leuk. *Nu* verwachten kinderen meestal meer van een dagje uit. Wij gaan ook weleens een dag fietsen met ons gezin. Maar *dan* willen ze wel een leuke bestemming hebben, zoals een zwembad. Daar blijven we dan ook een paar uur.

Let op: voorzetsel + ding > er + voorzetsel (zie ook hoofdstuk 12 – er).

- Zie je de foto? Mijn hele gezin staat *erop*. Mijn ouders staan *er* ook *op*.

Oefening 8

 Kies het juiste verwijswoord.

- 1 _____ heb ik een brief van mijn oma. (hier / daar / deze / die)
- 2 _____ brief schreef ze voor mijn tiende verjaardag. (hier / daar / deze / die)
- 3 _____ is dus in de vorige eeuw geschreven. (hier / daar / die / toen)
- 4 _____ schreven de mensen elkaar nog brieven. (nu / toen / dan)
- 5 In _____ tijd sturen de mensen bijna geen brieven meer per post. (deze / die)

Website

Op www.coutinho.nl/schrijfvaardig vind je:

- de antwoorden van een aantal oefeningen (de sleutel);
- digitale versies van een aantal oefeningen;
- geluidsfragmenten die je nodig hebt bij sommige oefeningen in deel 2 en deel 3;
- extra oefenmateriaal bij de grammaticale termen.

Voor deze oefening moet je een schrift gebruiken.

woordvolgorde ■ 1

Oefening 18

Maak van twee zinnen één zin. Doe dit steeds op twee manieren.

Bijvoorbeeld:

Mijn vriendin is ziek. / Ik moet mijn vriendin bellen.

Omdat mijn vriendin ziek is, moet ik haar bellen.

Ik moet mijn vriendin bellen, omdat zij ziek is. (..., want zij is ziek.)

- 1 Mijn zoon mag tv kijken. Zijn huiswerk is klaar.
- 2 Het regent de hele zondag. Ik verveel me.
- 3 Mijn schoonvader woont in een verzorgingshuis. Hij is niet zo eenzaam meer.
- 4 We moeten zo veel huiswerk maken. Ik heb geen tijd meer voor leuke dingen.
- 5 We hadden de boodschappen gedaan. Ik zette een lekkere pot thee.

Oefening 19

Maak de zinnen af.

- 1 Als _____,
_____, ben ik teleurgesteld.
- 2 Nadat _____,
_____, was ze doodmoe.
- 3 Toen ik dat nieuws hoorde, _____
_____.
- 4 Voordat ik die film ga kijken, _____
_____.
- 5 Als _____,
_____.
- 6 Toen _____,
_____.
- 7 Sinds _____,
_____.
- 8 Zodra _____,
_____.

Kijk je antwoorden na met de sleutel (deze vind je op de website).

Je kijkt de oefening na, voordat je de volgende maakt. Begrijp je niet alle fouten, of heb je vragen voor de docent? Kruis die items dan aan.

Schrijfopdracht, laat nakijken door je docent (als de antwoorden niet in de sleutel staan).

De docent zet correctiecodes in je opdracht. Daarna verbeter je de fouten. Dan kijkt de docent de opdracht nog een keer na.

Maak of bespreek de oefening met een andere cursist.

In dit kader vind je **theorie**.

Deze oefening kun je ook digitaal maken **op de website**.

Het **geluidsfragment** dat bij deze oefening hoort, kun je beluisteren op de website.

Bij het **Staatsexamen** mag je een woordenboek gebruiken. Dit kan een tweetalig woordenboek zijn of een Nederlands woordenboek. Je kunt het bijvoorbeeld gebruiken in de volgende situaties:

- Je weet niet zeker of dit het juiste woord is in je zin.
- Je twijfelt over de spelling van een woord.
- Je zoekt een vorm van een werkwoord in het perfectum.

Vanwege de tijd kun je natuurlijk niet te veel opzoeken.

Correctiecodes

Code	Betekenis	Voorbeeld	Goede zin
? (voor de zin of zinnen)	Het is niet duidelijk voor de lezer wat je bedoelt. (niet adequaat)	Ik vond die paarse jas niet zo mooi. ? Daarom heb ik toch de paarse gekocht.	Ik vond die paarse jas niet zo mooi. <i>Maar ik heb</i> toch de paarse gekocht. (Of: Ik vond die paarse jas mooi. Daarom heb ik de paarse gekocht.)
✓ (in de regel)	Je bent een woord of meer woorden vergeten.	Ik heb [✓] heleboel fouten.	Ik heb <i>een</i> heleboel fouten.
X (voor de zin)	Je hebt een woord te veel geschreven in deze zin.	X Ik wil dat graag te leren.	Ik wil dat graag leren.
	Een woord of zinsdeel staat op de verkeerde plaats.	Ik heb gemaakt <u>(de toets)</u> .	Ik heb <i>de toets</i> gemaakt.
— (onder het woord)	Je hebt de verkeerde vorm gebruikt.	Hij <u>lopen</u> naar school. Hij heeft een brief <u>geschrijft</u> .	Hij <i>loopt</i> naar school. Hij heeft een brief <i>geschreven</i> .
S (boven het woord)	De spelling van het woord is niet goed.	^S Hij antwoord op de ^S vrag.	Hij <i>antwoordt</i> op de <i>vraag</i> .
W (boven het woord)	Je hebt het verkeerde woord gebruikt.	^W Lieve mevrouw De Boer, ^W Ik heb uw reclame in de krant gelezen.	<i>Geachte</i> mevrouw De Boer, Ik heb uw <i>advertentie</i> in de krant gelezen.
	Verander de hele constructie, zeg het op een andere manier.	Ik ga <u>een poging voor de toets proberen</u> .	Ik ga <i>de toets doen</i> . (of: Ik ga <i>proberen de toets te doen</i> .)
→ (voor het woord of zinsdeel)	Verbeter iets aan de samenhang.	Ik heb geen tijd. → Ik kom niet. → Ik kom morgen wel. → Kunt u het huiswerk doorgeven?	Ik heb vandaag geen tijd <i>om</i> naar de les <i>te</i> komen, <i>maar</i> ik kom morgen wel. Kunt u <i>dus</i> het huiswerk doorgeven?

Oefening 1

Kijk naar de volgende opdracht en het schrijfproduct van een cursist.

Je hebt al twee maanden geen reiskostenvergoeding gehad op je werk, maar je hebt er wel recht op.

- Maak in een brief aan de afdeling Personeelszaken het probleem duidelijk.
- Maak duidelijk dat je bewijzen hebt.
- Vraag om een reactie.

De cursist heeft dit geschreven:

Geagte mevrouw De Jong,
Ik hebt al 2 manden gekregen geen rijskostenvergoeding.
Met de post deze brief, want ik heb wel recht op.
Ik sturen uw als het beweis een print van mij loonstrok en een verklaring dat ik heb recht op. Kunt u mijn te laten weten, wanneer krijg ik weer salaris?
Met vriendelijke groetjes,
Hanife Osman

De docent heeft de brief verbeterd met codes.

^S
Geagte mevrouw De Jong,

Ik hebt al twee ^Smanden gekregen ^Sgeen rijskostenvergoeding.

Met de post deze brief, want ik heb ^Vwel recht op.

^X Ik sturen uw ^Sals het beweis een print van ^Wmij ^Sloonstrok en een verklaring dat ik ^Vheb

^{?X} recht op. Kunt u mijn te laten weten, wanneer krijg ik weer salaris?

^S ^W
Met vriendelijke groetjes,

Hanife Osman

Schrijf de brief nu zonder fouten.

Oefening 2

Je kunt niet naar de les komen. Schrijf een mail aan je docent.

- Schrijf in de mail wanneer je niet naar de les kunt komen.
- Schrijf in de mail waarom je niet naar de les kunt komen.
- Bedenk nog een vraag voor je docent.

Denk ook aan een goede aanhef (begin van je mail) en afsluiting (eind van je mail).
Je krijgt je opdracht terug met correctiecodes. Verbeter je mail daarna.

1

adequaatheid

De adequaatheid van een schrijfproduct

Bij Staatsexamen I of II schrijfvaardigheid is **adequaatheid**, of begrijpelijkheid, het criterium waar je de meeste punten voor krijgt. Dit gaat over de inhoud van je schrijfproduct: is het duidelijk wat je bedoelt en past de tekst ook bij je doel?

Let op: als je bij een onderdeel geen punten krijgt voor adequaatheid, krijg je ook geen punten voor grammaticale correctheid!

Ook als je geen Staatsexamen doet, is de begrijpelijkheid van je schrijfproduct het belangrijkste. Als je allemaal grammaticaal goede zinnen hebt, maar de lezer niet begrijpt wat je wilt zeggen, bereik je toch je doel niet.

Zinsopdrachten: je moet alleen zinnen aanvullen

Oefening 1

Geef punten voor adequaatheid en voor grammatica.

Let op: als de zin niet adequaat is, is het totale aantal punten altijd 0!

1 Ik heb dit schilderij gekocht,	Adequaat	Grammatica goed	Aantal punten
a omdat het er mooi uit ziet.	ja / nee	ja / nee	
b omdat het mooi uit ziet.	ja / nee	ja / nee	
c omdat het er mooi uit zien.	ja / nee	ja / nee	
d omdat ik een nieuwe bril heb.	ja / nee	ja / nee	

Ik heb dit schilderij gekocht,	Adequaat	Grammatica goed	Aantal punten
e omdat ik iets aan de muur wilde hangen.	ja / nee	ja / nee	
f omdat ik mijn huis moest schilderen.	ja / nee	ja / nee	
g omdat ik wilde iets aan de muur hangen.	ja / nee	ja / nee	
h omdat ik naar een museum wil.	ja / nee	ja / nee	

2 Het heeft vannacht heel hard gewaaid,	Adequaat	Grammatica goed	Aantal punten
a zodat er ook onweer is geweest.	ja / nee	ja / nee	
b zodat er een grote tak van de boom is gevallen.	ja / nee	ja / nee	
c zodat er is een grote tak van de boom gevallen.	ja / nee	ja / nee	
d zodat het herfst is.	ja / nee	ja / nee	
e zodat ik gisteren thuis ben gebleven.	ja / nee	ja / nee	
f zodat veel blad in de tuin liggen.	ja / nee	ja / nee	
g zodat veel bladeren in de tuin liggen.	ja / nee	ja / nee	
h zodat er veel bladeren in de tuin liggen.	ja / nee	ja / nee	

Geef punten voor adequaatheid en voor grammatica. Kijk naar de eerste én naar de laatste zin.

3 Ik heb je vorige week een mailtje gestuurd met een voorstel voor een datum om af te spreken,	Adequaat	Grammatica goed	Aantal punten
a maar ik nog niets gehoord heb.	ja / nee	ja / nee	
b omdat ik na mijn mail nog niets gehoord heb.	ja / nee	ja / nee	
c maar ik heb nog niets gehoord.	ja / nee	ja / nee	
d fijn dat je zo snel geantwoord hebt.	ja / nee	ja / nee	
e maar heb ik nog geen reactie gehad.	ja / nee	ja / nee	
f maar je hebt nog niet gereageerd.	ja / nee	ja / nee	
g maar ik ben op vakantie geweest.	ja / nee	ja / nee	
h wanneer kun je afspreken?	ja / nee	ja / nee	
Daarom stuur ik je nog even een herinnering.			

Besprek met je buurman of buurvrouw en controleer daarna de antwoorden.

Oefening 2**Lees het briefje hieronder en vul de schema's in. Vul daarna zelf de zinnen aan.**

Je werkt als administratief medewerker op een basisschool. Je neemt af en toe een telefoontje aan voor een leraar die lesgeeft of er niet is. Je maakt dan een notitie en doet die in het postbakje van die collega.

Dit is het briefje:

(Let op: je hoeft de zinnen nu nog niet aan te vullen!)

Hallo Robbert,

Vanmiddag heeft mevrouw Atfane gebeld. Dat is de moeder van Aster uit jouw klas.

1 Ze belde om te zeggen dat ...

Ze wil ook nog iets anders met je bespreken, maar dat was persoonlijk.

2 Ze vroeg daarom of ...

Groeten, Sabine

In de schema's hierna staan de vervolgzinnen. Bespreek met een andere cursist of ze adequaat zijn en of de grammatica goed is. Controleer daarna de antwoorden.

Let op: als de zin niet adequaat is, is het totale aantal punten altijd 0!

1 Ze belde om te zeggen dat	Adequaat	Grammatica goed	Aantal punten
a er iemand ziek is.	ja / nee	ja / nee	
b Aster ziek is.	ja / nee	ja / nee	
c Aster komt morgen later.	ja / nee	ja / nee	
d Aster moet morgen eerst naar de tandarts.	ja / nee	ja / nee	
e Aster morgen eerst naar de tandarts moet.	ja / nee	ja / nee	
f Atfane ziek is.	ja / nee	ja / nee	
g ze geen tijd heeft.	ja / nee	ja / nee	
h ze morgen niet op het tienminutengesprek kan komen.	ja / nee	ja / nee	

2 Ze vroeg daarom of	Adequaat	Grammatica goed	Aantal punten
a Aster nog huiswerk heeft.	ja / nee	ja / nee	
b Aster deze week een rapport krijgt.	ja / nee	ja / nee	
c je haar even terug wilt bellen.	ja / nee	ja / nee	
d je wilt haar even terugbellen.	ja / nee	ja / nee	
e ze kan een afspraak met je maken.	ja / nee	ja / nee	
f ze een afspraak met je kan maken.	ja / nee	ja / nee	
g ze na schooltijd even met je kan praten.	ja / nee	ja / nee	
h ze kan na schooltijd even met je praten.	ja / nee	ja / nee	

Vul nu zelf de zinnen aan. Bedenk andere zinnen dan in de schema's hiervoor.

Hallo Robbert,

Vanmiddag heeft mevrouw Atfane gebeld. Dat is de moeder van Aster uit jouw klas.

1 Ze belde om te zeggen dat _____

Ze wil ook nog iets anders met je bespreken, maar dat was persoonlijk.

2 Ze vroeg daarom of _____

Groeten, Sabine

Oefening 3

Vul de zinnen adequaat aan en bespreek ze daarna met een andere cursist.

Je stuurt mailtjes naar een paar collega's.

Hallo Willem,

We hebben morgen om vier uur afgesproken om te overleggen.

1 Maar helaas _____

Kunnen we even een nieuwe afspraak maken?

2 Ik kan _____

Groeten, _____

Hallo Ahmed,

Als je dit leest, ben je weer terug van vakantie.

Ik ben maandag niet op het werk,

1 want _____

We zien elkaar dus pas dinsdag weer.

2 Wil jij maandag _____

Want dat kan ik dus zelf niet doen.

Tot dinsdag!

Groeten, _____

Bespreek nu met je buurman of buurvrouw welke zinnen van deze oefening adequaat zijn en welke niet. Bespreek daarna welke zinnen ook een punt krijgen voor grammaticale correctheid.

Deelschrijftaken en korte schrijftaken

Punten voor adequaatheid

Bij zinsopdrachten krijg je op het Staatsexamen steeds één punt voor adequaatheid. Bij deelschrijftaken en korte schrijftaken krijg je maximaal drie punten. Dit zijn langere opdrachten, waarbij je een aantal zinnen of zelfs een hele tekst moet schrijven. Meer over de verschillende opdrachten in het Staatsexamen leer je in hoofdstuk 6. Bij de opdracht staat altijd wat je moet beschrijven. *Bijvoorbeeld:* je mail moet de volgende drie onderdelen bevatten:

- Geef je mening.
- Geef minimaal twee argumenten.
- Stel een oplossing voor.

Je kunt alleen alle punten halen als je elk onderdeel beschrijft.

Oefening 4

Hieronder staat een voorbeeldopdracht met zes uitwerkingen. Bekijk deze goed.

Doe daarna de opdrachten.

Voorbeeldopdracht

Vera's zoon Dimitri zit op een voetbalclub. Het komt vaak voor dat zijn elftal in een andere plaats moet spelen. Dan moeten ouders met een paar kinderen naar de wedstrijd rijden. Het is nu al drie keer achter elkaar gebeurd dat er niet genoeg ouders waren en Vera moest rijden. De ouders hebben elkaars e-mailadressen. Vera stuurt een mail naar alle ouders.

Schrijf de mail en behandel de volgende punten:

- Beschrijf wat er gebeurd is.
- Beschrijf je mening.
- Doe een voorstel om het anders op te lossen.

Zes uitwerkingen

Beste ouders van team E4,

- 1 Ik ben nu al drie keer naar een uitwedstrijd gereden. Wij kunnen zaterdag niet rijden. Kan Dimitri met iemand van jullie meerijden?

- 2 Zijn er nog kinderen die zaterdag met ons willen meerijden? Ik heb nog drie plaatsen over.
- 3 Afgelopen zaterdag waren er te weinig ouders die naar de wedstrijd tegen FC Maasdrecht konden rijden. Dat was niet voor het eerst. Wij zijn nu al drie keer achter elkaar naar een uitwedstrijd gereden. Ik heb daar eigenlijk genoeg van.
- 4 Afgelopen zaterdag moesten wij naar de wedstrijd tegen FC Maasdrecht rijden. Dat was de derde keer achter elkaar dat wij moesten rijden. Ik wil nu een voorstel doen om een rooster te maken. Dan kunnen we om de beurt rijden. Als je een zaterdag niet kunt, kun je ruilen met een andere ouder. Laat het me voor zaterdag weten, als je geen auto hebt, dan plan ik je niet in.
- 5 Afgelopen zaterdag waren er weer te weinig ouders die naar een uitwedstrijd konden rijden. Wij hebben nu al drie keer achter elkaar gereden. Ik vond het erg vervelend dat ik zaterdag weer moest rijden. Ik vind eigenlijk dat we allemaal verantwoordelijk zijn. Ik heb daarom een voorstel: ik maak een rooster, zodat we allemaal om de beurt moeten rijden. Als je een zaterdag niet kunt, kun je ruilen met een andere ouder. Laat het me voor zaterdag weten, als je geen auto hebt, dan plan ik je niet in.
- 6 Zoals het nu met het rijden naar uitwedstrijden gaat, vind ik erg vervelend. Ik heb daarom een voorstel: ik maak een rooster, zodat we allemaal om de beurt moeten rijden. Als je een zaterdag niet kunt, kun je ruilen met een andere ouder. Laat het me voor zaterdag weten, als je geen auto hebt, dan plan ik je niet in.

Met vriendelijke groet, Vera Popova, de moeder van Dimitri

Zet in het schema of alle drie de punten behandeld zijn. Bespreek dan met je buurman of buurvrouw of de mails adequaat zijn.

Geef per mail 0, 1, 2 of 3 punten voor adequaatheid.

Mailnummer	1	2	3	4	5	6
a Beschrijf wat er gebeurd is.	ja / nee	ja / nee	ja / nee	ja / nee	ja / nee	ja / nee
b Beschrijf je mening.	ja / nee	ja / nee	ja / nee	ja / nee	ja / nee	ja / nee
c Doe een voorstel om het anders op te lossen.	ja / nee	ja / nee	ja / nee	ja / nee	ja / nee	ja / nee
Aantal punten 0 – 1 – 2 – 3						

Oefening 5

Schrijf een motivatiebrief voor een stageplaats.

Je volgt de mbo-opleiding detailhandel bij roc Zuid-Nederland. Op die opleiding leer je hoe je een eigen winkel kunt beginnen. Je zoekt nu een stageplaats in een winkel. Je wilt graag in een boekhandel stage lopen. Je schrijft een brief met een verzoek voor een stageplaats. De volgende onderdelen moeten in je brief verwerkt zijn:

- 1 Leg uit waarom je deze boekhandel benadert.
- 2 Motiveer waarom je liever in een boekhandel stage wilt lopen dan in een andere winkel.
- 3 Geef aan op welke dag in de week je stage wilt lopen.

Schrijf de brief en check daarna of je alle punten behandeld hebt.

Elisa Boeken
Hoofdstuk 5
6789 PA Gina

Boekhandel Ro Man
t.a.v. mevrouw B. Ladzijde
Letterlaan 25
1234 PA Gina

Gina, 16 december 2012
Betreft: stageplaats

Geachte mevrouw Ladzijde,

Als studente van de mbo-opleiding detailhandel bij roc Zuid-Nederland doe ik u in deze brief het volgende verzoek.

Ik wil u vragen of _____

Ik heb het adres van uw boekhandel van mijn stagebegeleider gekregen. Hij heeft me verteld dat jullie vaker stagiaires van onze opleiding hebben gehad.

Ik wil graag in een boekhandel stage lopen, omdat _____

Ik zoek een stageplaats voor het komende halfjaar, gedurende één dag per week.
Mijn lesdagen op school zijn op maandag tot en met donderdag.
Daarom _____

Ik hoop binnenkort van u te horen.
Voor mijn gegevens verwijs ik u naar mijn cv in de bijlage.

Met vriendelijke groet,
Elisa Boeken

Bijlage: 1

Oefening 6

Schrijf een bezwaarschrift tegen een bekeuring.

Lees de volgende situatie:

Je hebt je auto op de parkeerplaats op de Zadelstede in Nieuwegein geparkeerd. Je loopt meteen naar de parkeerautomaat om een bonnetje te halen. Er staat een rij, dus je moet even wachten. Als je 5 minuten later terugkomt, zit er al een bekeuring onder je ruitenwissers. Op de bekeuring staat de tijd 12.12. Je loopt snel naar de parkeerwachter en laat het bonnetje zien. Op het bonnetje staat dat het om 12.10 geprint is. De parkeerwachter zegt: 'Sorry, de bekeuring is al geprint, schrijf maar een bezwaarschrift.' Dat doe je.

Je schrijft in het bezwaarschrift:

- 1 dat je bezwaar maakt tegen de bekeuring met het nummer 2010141020;
- 2 waar en wanneer je de bekeuring gekregen hebt;
- 3 waarom je bezwaar maakt tegen de bekeuring;
- 4 welke bewijzen je hebt. (Het bonnetje en de bekeuring stuur je mee. Je moet dan wel eerst een kopie maken!)

Schrijf de brief en controleer daarna of je alle onderdelen behandeld hebt.

Gemeente Nieuwegein
Afdeling Gemeentebelastingen
Postbus 5256
3432 JD Nieuwegein

Nieuwegein, 16 oktober 2010

Geachte heer, mevrouw,

[illegible]

Met vriendelijke groet,
